

центральні виробництва на певних групах підприємств. Ми повинні виробництво на деяких підприємствах і зв'язати тому ми підвищили організацію виробництва на тих підприємствах, що перестали працювати. Ми за минулий рік уже не скорочували підприємств, уже поширювали кількість працюючих. В цьому 1924—5 році ми повинні бути ще більше поширити кількість працюючих підприємств. Технічний стан в 1923—4 році був використаний тільки на 57 проц.

Технічна можливість нашої промисловості, рахуючи її на 100, не використовувалась цілком тому, що у нас кошти промисловості, як і кошти сільського господарства, ще дуже й дуже обмежені. Але в 24—25 році ми змогли підвести використання технічного стану підприємств до 81 проц. Це дало деяку можливість упорядкувати виробництво та підвищити собі вартість виробництва.

Наприклад, взимку ціни на с.-г. реманент. Топік на VIII з'їзді казали, що ми с.-г. реманент даємо селянству по такій ціні, по якій аконо брало в довоєнський час, орієнтуючись на довоєнний карбованець чорноному карбованню. Але подавши реманент по такій ціні, ми побачили, що наші підприємства дали великі збитки і коли-б ми цим шляхом допомагали селянству, то у нас виробництво с.-г. реманенту було б перешкоджено. Тому уряд Союзу і наш український уряд прийшов до висновку, що ціни на с.-г. реманент повинні бути трошки підвищені, аби забезпечити підприємства від збитків. Зважаючи тому, що ми зробили цей крок, може не дуже приємний для селянства, але крок, якого вимагав стан промисловості, ми досягли того, що наше виробництво поширилось більш ніж на 100 проц. проти попереднього року і завдяки цьому поширенню виробництва ціни на майбутній рік можуть бути установлені рівняючи карбованець довоєнного часу з карбованцем червоним. Тільки цей крок допоміг нам зробити те, чого вимагав селянство в цілому, не тільки на сьогоднішній день а й на майбутній. В цій галузі нашої промисловості ми стежимо за тим, щоби не тільки зараз жити з селянством в ладу, постачаючи йому продукцію по дешевим цінам, а щоби підготувати про-

Пурис
ПРЕСТА ДО ВІСНУ
І ВИПАДКОВО І
ПОПОВИДНО І
УМОВНО

висловість до дальшої знизки ціни. Я мучу тут значить, що знизки ціни на продукцію зараз є наслідком не тільки більшої нагромади наших підприємств, не тільки деякого поліпшення обладнання підприємств, а є наслідком того великого недовуження праці, на яке пішла робітничка класа і тут у нас на Україні, щоби упорядкувати, поліпшити нашу промисловість.

Ми піднімали заробітню платню тяжкої промисловості і затримували заробітню платню легкої промисловості. Треба сказати, що ми не задоволялись мусимо розв'язати не тільки за рахунок напруження мускульної сили, але за рахунок поліпшення самої організації підприємств. На великий жаль ми не маємо в промисловості необхідних коштів, щоб зараз значно збільшити прикладя та відстати найбільш кращі прилади з-за кордону. Ми гадали, що нам удасться використати визнання Радянського Союзу та одержати деякі позички чи прилади чи гроші від Англії або Франції. Ця надія не здійснилась і ми мусимо зараз напружувати всі зусилля, щоб своїми коштами розвивати промисловість, маючи на увазі той момент, що ми хочемо збільшити кошти для села.

Ми хочемо піднести сільське господарство, щоб більше купували виробництва, щоб підтримували більше поширення нашої промисловості. Нас не лякає те, що зараз люди вже запитує, чи не пора нам підвищувати ціни на продукцію, бо ціни на продукцію промисловості розходяться з цінами сільського господарства і кажуть, що можемо зробити з ножиць кліщі. Ми гадаємо, що політика уряду йде тим шляхом, що піднесення ціни на продукцію промисловості зваж не може бути, а ми мусимо навпаки добиватись ще більшої знизки ціни на нашу продукцію, добиватись того, щоб самодільність робітничих мас, робітничих організацій та напруження державних зусиль дали нам змогу й надалі поліпшити якість продукції, зменшити собівартість. Ми бачили із наших часописів, як багачко робітників висловилось за

те, щоб упорядкувати виробництво, як багато виявляється ініціативи для упорядкування всякої виробничої роботи.

Можна ще вказати про один момент — не про Донбас.

Дехто говорить, що після підвищення продуктивності праці, зменшується кількість робітників на виробництві. Треба сказати, що чим більш будемо виробляти продукції, то тим менше робітників буде зайнятих в промисловості. Цей погляд є помилковим тому, що наша промисловість завдяки підвищенню праці, завдяки збільшенню виробництва, на склалася виробнича складова і навпаки нашого виробництва бракує і навіть в таких галузях, як металургічна промисловість. Нам треба буде подбати надалі про те, щоб поширити промисловість взагалі й насамперед поширити металічну промисловість, яка повинна задовольняти потреби селянства в галузях постачання реманентом й поліпшення свого господарства.

Події у Шангаю.

Вже під кількох днів переповнена преса вістками про те, що в Шангаю не добре. Виявляється, що там вже давно підготовлялось повстання. Мета повстання звільнити Шангаю від чужинців а в першу чергу від Англії і Японії. Всю керу того революційного руху взяли у свої руки китайські студенти, які є там незвичайно глибоко організовані і які відіграють величезну політичну роль в цілому Китаю. Почалося від страйку 100 тисяч робітників. Шангаю є великим фабричним центром, в якому скуплена маса визискуваних англійським і японським капіталом робітників, бо всі майже тамошні фабричні підприємства є власністю англійських а в меншій мірі японських капіталістів.

В часі демонстрації поліція ужила зброю. Наслідком перестрілки вилло багато трунів і сломіж студентства. Це викликало широкий відгомін у цілому Китаю. Страйк загострився, поширився та вилився в похід проти чужинців. Студентство обняло провід цілої акції та фактично опанувало цілим містом, в якому виконує владу.

Англійські урядові кола мають намір спільними силами всіх великодержав інтерв'ювати в Хінах та

запровадити там лад. Японія вже прислала до Китаю один військовий корабель зі значною кількістю військ і сподіюється в Шангаю почати чимало англійських військових кораблів та зі значними силами.

Та все те ще більше розбурхало пристрасті в цілому Китаю і не тільки в Шангаю. За спайкують ми і революціонерами стоїть боротьба морально та фінансово. Дішло до того, що студенти поставили ультимат англійському посольству, щоби воно негайно виїхало з міста із Китаю, щоби дало відшкодування всім речовині і родинам погублених у часі вуличної перестрілки, а накінець, щоби англійський уряд оприлюднив переклади китайським урядом і просив вибачення за надруги. Виявляється, що у фабриках використовували англійські капіталісти немилосердно навіть працю малолітніх китайських дітей.

Крім цього проголошено в Шангаю бойкот усіх чужинців. Як можна продавати ніякої поживи, не можна брати від них ні англійської ні японської валюти, а всі робітники зачаті в японських та англійських фабриках і підприємствах не сміють вертати назад до своїх чужинських роботодавців.

Словом становище і екзистенція чужинців сильно загрожена. Зкордонна преса інформує, що в Шангаю той рух поширюється на весь Китай. Большевики його опановують та використовують для себе.

Відома зі солідності

Фірма

Феллер і С-ча

Львів, Латівів 43.

проти міського театру, постачає мужеську і діточу конфекцію 2079 по дуже пристойних цінах. 3-1

Жертвенність

на "Рідну Школу" у місяці квітні 1925

Без думки уложеного наперед не жде бути плативою і задоволенням господарю в одній установі. Тому Господи уряд УПТ, обчислив потреби тої установи до відомої подорожньої пошти. Потім також пфифу, яку пошт має зложити потреби "Рідної Школи". На не бачі квітні 1925 р. такої відомості:

Каж. Подішук

"Синь голубинна".

(Докінчення.)

V.

„Вже після вечери, якою — завжди — клясе молоко, як про себе:

— Завтра рано Петра хоронити...
— А як-же зі школою? Марта.
— Побачимо... — сказав, а сам шось про Достоевського.

(Клясе молоко, що на вечерю, після „припису“ Мечнікова (простокваша*), а Мечніков — Росіянин. Звідси зацікавлення російською літературою, а головню — Толстим і Достоевським. Це, та ще аматорські вистави у „Народнім Домі“, — головна причина його перебування у Талергоф. Що-ж до небіжика Петра Топірчука, так вини його Ти, Господи, віси).

— Так усе зблизити миг хіба — що один лиш Достоевський...
— Лягаючи до ліжка, ще раз про те саме:
— То-ж весь наш народ, як той Раскольников, сам себе спалив...
— А від цього, як минулої ночі, — безсонність.
— Невідступно одне:
— Все, що було, вітри вивітрили...

І ширяли дуже по далеких стегах України і згадувалося тонке ме-

реживо мрій про вологоверхий Київ, звідки „пішла і є земля Руська“ і звідки („Татарським“ шляхом) — Хмельницький...

Тривожно:
— А Народ сам себе спалив...
Перед очима купа брудних кусків півшовкового паперу, а серед них один — Вашингтон...

Думкою:
— Однак, шось таки треба... Ще дві корови з хліву і де-що у коморі... Може-б так ще шось десь винизити... Петро добре видумав... Така школа підслить людей... Треба підтримати...

І знову думкою:
— А як-же Марта?... То-ж ті корови все одно, що її... Вона-ж то їх вигодувала... Навіть оця подумка, що під головою, — її подумка... Після того, як з отого „копця“ (набій за набоем!) три дні і три ночі, — нічого не стало... Тепер — вона все і її все...

Робилося душно, як у палючій жнива, коли на обріях соняшне марево, а в житях — перебілки...

— На Іллію а процесію... — сухими губами про себе і шось таке, як сумнів:

— Кому то потрібне...
Тер долоню вогне від поту чоло:

— Шож це я так, наче хорий?...
— Шож це я?...
Слепа зростала, як у справжній жнива, а десь так, як-би й сиривді були перебілки.

„Піть — піть — дом... Піть-піть-дом... Піть-піть-дом...“

...На обрі... соняшним маревом — син... Іде собі і нічого... Шилом так, як колись на тім обрізі, що наче хрещення Києя, — малий, у білім весь...

— Ага! — здогадом. — Він-же тепер парохію має... Хотів бути медиком, а став парохом... Целібатником... А скільки-то віддано сили й любови, щоби тільки міг підтримувати... Підтримувати, що раз започатковане...

Десь дзвони, як на пожежу, але так знайомі...

— Ті, що Мадяре вивезли... шопотом про себе, чуючи, як страшно хочеться пити і нема чого пити, бо скрізь тільки одне соняшне марево і земля, як черинь у печі, — горяча...

Хтось десь наче словами:

— Процесію треба...

А тоді „Татарським“ шляхом (колись — Хмельницький!) безліч народу в святах і мережаних строях, а він поперед усіх, — скільки сили: — Від голоду, труги й вогню... І чув, що прав наче хмара над ним і краплі важкого дощу на чоло.

— Зимний оклад, прошу ігорсьце...

— Марта? — здивовано.

— Ігорсьце певне хорі, що так говоримо... — промовила Марта.

Рогалянуся.

Кімната. Стіл. Лямпа. Далі — стіна а на ній дажкі рами — чер-

воної бронзи, в яких та, чия усмішка (у снах) будила згадки забутих весен (зимно), а за вікном во-ка темін і ніч, як безодня...

— Корови твої... — сказав.

Марта раптом заплакала:

— Куди-ж я тепер... — Тихо... — шепнула. — Тихо...

Буде син тут, так скажеш йому, щі підтримує... Хай підтримує... Ту школу також...

Стала тиша і в тиші тіл — криком — далеке:

„Що в полі, в полі сам Христос ходи...“

— Скоро весна... — сказав червоний час.

Марта мовчала і плакала.

Вогка темін за вікном поглинало здрігалася, наче згорталася й як вітами яблуні, що під вікном, зрушили сизі плями салтанку.

Марта, витираючи сльози, глянула на вікно:

— Скоро день...

Він дивився у стелю і бачив місто на горбах: димарі, церкви, костели, та ще той „копєць“, на пам'ятку „уні“, а село на них: стодолі й хати, хати й стодолі, осторонь яких — церква на горбю, що як синь голубинна...

Спрагли уста безсилі:

— Синь голубинна, від якою діли мої...

... Марта плакала...

Весна 1925 року, в Львові

